DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2006. október 26. [1]

I – Bevezetés

1. A bécsi Oberster Patent- und Markensenat (felsőbb szabadalmi és védjegyhivatal), a szabadalmakkal és védjegyekkel kapcsolatos egyes jogvitákban hatáskörrel rendelkező legfelsőbb osztrák közigazgatási hatóság előzetes döntéshozatal céljából a 89/104/EGK irányelv [2] értelmezésére vonatkozóan két kérdést terjesztett a Bíróság elé.

2. A jogvita a védjegy használatára vonatkozó kötelezettségnek a következő két aspektusához kapcsolódik: egyrészt azon határidő kezdete, amikor e kötelezettséget a védjegy lajstromozását követően felfüggesztik, másrészt a több mint öt évig tartó tevékenység elmaradását igazoló okok, amelyek gátolják harmadik felek arra irányuló jogait, hogy az ezen időszak alatt nem használt védjegy oltalmának megszüntetésére hivatkozhassanak.

3. A megoldás először is a fent említett közösségi irányelv 10. cikke (1) bekezdésében és 12. cikke (1) bekezdésében található egyes kifejezések elemzését igényli. Mindazonáltal – mivel a kérdést előterjesztő hivatal első alkalommal nyújt be az EK 234. cikk alapján kérelmet, és nem része az osztrák igazságszolgáltatási szervezetrendszernek – meg kell vizsgálni a kérdések érdemi vizsgálata előtt, hogy e hivatal nyújthat-e be a Bírósághoz értelmezés iránti kérelmet.

II – Jogi háttér

A – *A 89/104 irányelv*

4. Ezen irányelv „A védjegy használata" című 10. cikkének (1) bekezdése a következőt írja elő:

„Ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg a tagállamban a

1 – Eredeti nyelv: spanyol.

2 – A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 1988. december 21-i első tanácsi irányelv (HL L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.).

védjegy tényleges használatát az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a védjegyoltalomra alkalmazni kell az ebben az irányelvben előírt jogkövetkezményeket, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja."

5. A lajstromozott védjegyek oltalma megszűnésének harmonizálására az említett irányelv 12. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani, ha a jogosult az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a védjegy tényleges használatát az adott tagállamban megszakítás nélkül öt éven át elmulasztja, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja [...]."

B – *Az osztrák védjegytörvény*

6. Az osztrák védjegytörvény (Markenschutzgesetz) [3] 33a. cikkének (1) bekezdése értelmében bárki kérheti az olyan lajstromozott védjegy törlését, amelyet legalább öt éve lajstromoztak Ausztriában, vagy amely a 2. cikk (2) bekezdése értelmében Ausztriában oltalmat élvez, amennyiben a jogosult vagy az ő hozzájárulásával harmadik személy az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a védjegy tényleges használatát Ausztria területén a kérelem napját megelőző öt évben elmulasztja (a törvény 10a. cikke), és a jogosult nem igazolja a használat elmaradását.

7. Ugyanezen törvény 2. cikkének (2) bekezdése analógia útján terjeszti ki az alkalmazást az Ausztria területén nemzetközi megállapodások értelmében megszerzett védjegyekhez fűződő jogosultságokra.

8. Következésképpen a kérdést előterjesztő hivatal szerint a védjegytörvény 33a. cikkének (1) bekezdéséből – ugyanezen törvény 2. cikkének (2) bekezdésével együtt – az következik, hogy az Ausztriában oltalmat élvező nemzetközi védjegyekre vonatkozó ötéves határidő kezdőpontja az oltalmi időszak kezdetével esik egybe.

C – *A nemzetközi jog*

9. Ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében alkalmazandó többoldalú

3 – Legutóbb a BGBl. I, 151/2005-tel módosított, 1970. évi Markenschutzgesetz, BGBl. 260/1970.

szerződések között szerepel az ipari tulajdon oltalmáról szóló párizsi egyezmény [4] (a továbbiakban: Párizsi Egyezmény), a védjegyek nemzetközi lajstromozásáról szóló madridi megállapodás [5] (a továbbiakban: Madridi Megállapodás) és a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló egyezmény [6] (a továbbiakban: TRIPs-megállapodás).

10. A Párizsi Egyezmény 5. cikke C) bekezdésének (1) pontja a következőt írja elő:

„Abban az esetben, ha valamely országban a bejegyzett védjegy használata kötelező, a védjegy nem törölhető, csak ha méltányos határidő eltelt, és az érdekelt fél mulasztásának okait nem igazolta."

11. A Madridi Megállapodás a maga részéről a 4. cikkében kimondja a nemzetközi védjegyek oltalma és a nemzeti védjegyek oltalma közötti egyenlőség elvét azokban az országokban, amelyekre vonatkozóan a Nemzetközi Irodán keresztül történt a védjegy lajstromozása. Az 5. cikkében elismeri, hogy a nemzeti hatóságoknak a Párizsi Egyezményben ((1) bekezdés) előírt feltételek mellett jogában áll megtagadni ezen oltalmat a nemzeti jogszabályaikban előírt határidőn belül, amely nem lépheti túl az egy évet ((2) bekezdés).

12. Végül a TRIPs-megállapodás 19. cikkében a védjegyhasználat követelményét a következő összefüggésben említi:

„Amennyiben a lajstromozás fenntartásához a lajstromozott védjegy használata szükséges, a lajstromozás csak akkor törölhető, ha a védjegyet legalább három évig folyamatosan nem használták, hacsak a védjegytulajdonos nem indokolja kellően a használat hiányát. A használat elmaradásának jogos indokai közé tartoznak a védjegytulajdonos akaratától függetlenül felmerülő, a védjegy használatát gátló körülmények, például a védjegyoltalommal érintett áruk vagy szolgáltatások importjának korlátozása vagy az azokkal szemben támasztott egyéb állami előírások."

III – Az eljárás alapjául szolgáló tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13. A Lidl 1973 óta üzemeltet áruházláncot Németországban, a „Le Chef de CUISINE"

4 – 1883. március 20-án írták alá Párizsban, 1967. július 14-én felülvizsgálták Stockholmban, és 1979. szeptember 28-án módosították.

5 – 1891. április 14-én írták alá Madridban, 1967. július 14-én felülvizsgálták Stockholmban, és 1979. szeptember 28-án módosították.

6 – A többoldalú tárgyalások uruguayi fordulója (1986–1994) – A Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó, 1994. április 15-én Marrakeshben (Marokkó) aláírt marrakeshi megállapodás – 1C. melléklete – Kereskedelem – Egyezmény a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól (WTO) (HL L 336., 214. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 305. o.).

védjeggyel ellátott készételeket kizárólag a saját áruházaiban forgalmazza. A Lidl a jogosultja a Nizzai Megállapodás [7] szerinti 29. és 30. osztályba sorolt szó- és ábrás védjegynek, amely 1993. július 8. óta Németországban, nemzetközi védjegyként pedig 1993. október 12. óta Ausztriában élvez oltalmat. A védjegyet az alábbi megjegyzéssel tették közzé a nemzetközi lajstromban:

„Az 1988. április 22-i végrehajtási szabályzat 17.1) szabályának alkalmazása szerint a lajstromozás dátuma: 1993. december 2." [8]

14. A Lidl 1998. november 5-én nyitotta meg az első áruházát Ausztriában, miután letárgyalta a termékek belső elhelyezkedését, megállapodásokat kötött a beszállítóival, és beraktározta a részére leszállított termékeket.

15. Armin Häupl 1998. október 13-án a fent említett védjegytörvény 33a. cikkével összhangban a használat elmaradása miatt Ausztria területére vonatkozóan kérte a vitatott védjegy törlését, mivel az ötéves határidő az oltalmi időszak kezdetétől, azaz 1993. október 12-től számítandó. Azt állította, hogy a Lidl ezen időszak alatt nem használta a védjegyet ezen államban.

16. A Lidl kérte e törlés iránti kérelem elutasítását, és azzal érvelt, hogy az ötéves időszak számítása 1993. december 2-tól számítandó, így tehát csak 1998. december 2-án jár le. Azt is jelezte, hogy ez utóbbi időpontban már forgalmazta a vitatott védjeggyel ellátott termékeket az első ausztriai áruházában. A Lidl hozzáfűzte, hogy 1994 óta tervezte a tevékenységeinek bővítését Ausztriában, az új áruházak megnyitását azonban „bürokratikus" akadályok késleltették.

17. A Nemzeti Szabadalmi és Védjegyhivatal törlési osztálya 1998. október 12-től törölte a védjegyoltalmat Ausztria területére vonatkozóan.

18. A Lidl megtámadta e határozatot az Oberster Patent- und Markensenatnál, amely – mivel kétségei voltak a nemzeti jogszabályoknak a közösségi joggal kapcsolatban történő értelmezése tekintetében – úgy határozott, hogy az EK 234. cikk alkalmazásával az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 89/104/EGK irányelv 10. cikkének (1) bekezdését,

7 – A védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás.

8 – Francia nyelven az eredeti szövegben.

hogy a »lajstromozási eljárás befejezésének időpontja« az oltalom kezdetét jelenti?

2) Úgy kell-e értelmezni az irányelv 12. cikkének (1) bekezdését, hogy a használat elmaradását kellőképpen igazolja az, ha a védjegyjogosult által követett üzletpolitika megvalósítását a vállalkozáson kívül eső okok hátráltatják, vagy köteles a védjegyjogosult változtatni az üzletpolitikáján ahhoz, hogy időben használhassa a védjegyet?"

IV – A Bíróság előtti eljárás

19. A fent idézett kérdéseket előterjesztő határozat 2005. június 10-én érkezett a Bírósághoz.

20. A. Häupl, a Lidl cég, a francia és az osztrák kormány, valamint az Európai Közösségek Bizottsága a Bíróság alapokmányának 23. cikkében meghatározott határidőn belül írásbeli észrevételeket terjesztettek elő, az osztrák kormány kivételével közülük mindenki szóbeli észrevételeket tett a 2006. szeptember 21-i tárgyaláson.

V – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elemzése

A – *Előzetes kérdés: az elfogadhatóságról*

21. Ki kell emelni, hogy az írásbeli észrevételekben semmiféle fenntartást nem fogalmaztak meg az Oberster Patent- und Markensenat által előterjesztett előzetes döntéshozatali kérdések elfogadhatósága vonatkozásában. Ugyanakkor, mivel ez az első alkalom, hogy az EK 234. cikkre hivatkozik, helyénvalónak tűnik hivatalból megvizsgálni azt, hogy e rendelkezés által megkövetelt tagállami „bíróságnak" minősül-e.

22. Korábbi indítványaimban [9] már kiemeltem, hogy nem kellően pontos a Bíróság ítéleteiben az EK 234. cikk szerinti bíróság fogalmának meghatározása, és azt javasoltam, hogy ezen meghatározásba bele kell venni valamennyi olyan szervet, amely valamely tagállam bírósági szervezetének részét képezi, továbbá azokat is, amelyek – bár nem képezik e szervezet részét – olyan határozatokat hoznak, amelyek bírósági keresettel nem megtámadhatóak, [10] és hogy ez esetben szigorúan alkalmazzák a tagállam joggyakorlatában és az Európai Emberi Jogi Bíróság joggyakorlatában meghatározott feltételeket, különösképpen az eljárás függetlenségének és kontradiktórius jellegének feltételeit. [11]

9 – A C-17/00. sz. De Coster-ügyben 2001. november 29-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-9445. o.) alapjául szolgáló ügyben 2001. június 28-án ismertetett indítvány.

10 – A 9. lábjegyzetben hivatkozott indítvány 83. és azt követő pontjai.

11 – A fent hivatkozott indítvány 89. pontja.

23. Más indítványokban [12] is kiemeltem a Bíróság ítélkezési gyakorlatában fellelhető újfajta tendenciát ezen szervek meghatározásának az én álláspontommal sokkalta inkább egybevágó, megszorítóbb értelmezésére különösen e szervek függetlenségi szempontjának vonatkozásában, [13] bátorítottam e tendencia folytatását a többi jellemző szempont tekintetében is.

24. Úgy tűnik, hogy az Oberster Patent- und Markensenat nem része az osztrák bírósági szervezetnek, inkább a „hatósági jogkörrel felruházott független jogi testület" [14] kategóriájába tartozik, amelyre az osztrák alkotmány 133. cikkének (4) bekezdése hivatkozik, és amelynek tárgyában a Bíróság korábbi ügyek esetében már határozott, [15] így részletesen kell elemezni azon feltételeket, amelyek értelmében a testület jogosult a Bírósághoz fordulni előzetes döntéshozatal céljából.

25. A kérdést előterjesztő szerv törvényes jellegével kapcsolatban nem merül fel kétely, ugyanis az osztrák szabadalmi törvény (Patentgesetz) [16] – amely a szabadalmi eljárás elveire utal – 74. és 75. cikkében említi azt, és a 140. cikkében szabályozzák annak működését (ugyanezen törvény 113–127. és 129–136. cikke).

26. Állandó jellege az osztrák szabadalmi törvény 70. cikke (2) bekezdése második mondatának megfogalmazásából vezethető le, amely előírja, hogy hatáskörébe tartozik az Osztrák Szabadalmi és Védjegyhivatal Fellebbezési Tanácsának (Beschwerdeabteilung) határozatai ellen benyújtott jogorvoslati kérelmek – erre vonatkozó határidő nélküli – elbírálása.

27. E cikkből az is következik, hogy közreműködése kötelező jellegű, mivel a hatásköre a választottbíróságéval [17] szemben nem opcionális, hanem az egyetlen jogorvoslati lehetőség, amikor valaki a Nemzeti Szaba-

12 – C-259/04. sz. Emanuel-ügyben 2006. március 30-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-3089. o.) alapjául szolgáló ügyben ismertetett indítvány 26. pontja.

13 – A C-516/99. sz. Schmid-ügyben 2002. május 30-án hozott ítélet (EBHT 2002., I-4573. o.) Tizzano főtanácsnok indítványával és a C-53/03. sz., Syfait és társai ügyben 2005. május 31-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-4609. o.), amely a görög versenyügyi bizottság által (Epitropi Antagonismou) előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánította, és hangsúlyozta annak nem kellően független jellegét, mivel a görög fejlesztési miniszter felügyelete alatt áll.

14 – Németül „weisungsfreie Kollegialbehörde mit richterlichem Einschlag".

15 – A Bundesvergabeamttal (Szövetségi Odaítélési Hivatal) kapcsolatban a C-44/96. sz., Mannesmann Anlagenbau Austria és társai ügyben 1998. január 15-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-73. o.); a Tiroler Landesvergabeamttal (Tiroli Odaítélési Hivatal) kapcsolatban a C-103/97. sz., Köllensperger és Atzwanger ügyben 1999. február 4-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-551. o.) és a Vergabekontrollsenat des Landes Wienről (Bécsi Tartományi Ellenőrzési Odaítélési Bizottság) C-92/00. sz. HI-ügyben 2002. június 18-án hozott ítélet (EBHT 2002., I-5553. o.) elismerte e szervek arra vonatkozó képességét, hogy élhetnek az EK 234. cikk szerinti igazságügyi együttműködés lehetőségével. Ellenkező esetben és a Berufungssenat der Finanzlandesdirektion für Wien, Niederösterreich und Burgenland (Bécsi, Alsó-ausztriai és Burgenlandi Tartományi Pénzügyi Igazgatóság Fellebbezési Tanácsa) vonatkozásában lásd a fent hivatkozott Schmid-ügyben hozott ítélet 36–44. pontját.

16 – Legutóbb a BGBl. I 96/2006-ban megjelent törvénnyel módosított BGBl. 259/1970.

17 – 102/81. sz. Nordsee-ügyben 1982. március 23-án hozott ítélet (EBHT 1982., 1095. o.) 7. és azt követő pontjai.

dalmi és Védjegyhivatal [18] által hozott megsemmisítési határozatot akarja megtámadni.

28. A szerv függetlensége szintén nem kétséges, mivel az említett 74. cikk (9) bekezdése kiemeli az Oberster Patent- und Markensenat tagjainak teljes függetlenségét a részükre kiadható utasítások vonatkozásában. Ezen túlmenően a (6) és (7) bekezdés meghatározza megbízatásuk tartamát és azon okokat, amelyek miatt ez megszűnhet, olyan szélsőséges esetek folytán, mint a cselekvőképtelenség, az osztrák állampolgárság elveszítése vagy az egy évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények vonatkozásában hozott ítélet.

29. A szabadalmi törvény mindezen rendelkezéseiből egyértelműen kiderül, hogy a kérdéses szerv az említett törvénynek – a 140. cikk (1) bekezdése szerint alkalmazandó – 113–127. és 129–136. cikkével összhangban jogszabályokat alkalmaz és eljárása kontradiktórius.

30. Ez a szerv dönt végső fokon [19] az osztrák szövetségi alkotmány 133. cikkének (4) bekezdése értelmében, határozatai pedig a Bíróság e kifejezésnek tulajdonított értelmezése alapján bírósági határozatok. [20]

31. Következésképpen az Oberster Patent- und Markensenat teljesíti az ítélkezési gyakorlat által valamely nemzeti bírósági szervvel szemben támasztott követelményeket, [21] ami lehetővé teszi számára az EK 234. cikkben foglalt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, így tehát a Bíróság az osztrák jogirodalom által osztott nézőponttal összhangban megvizsgálhatja az elé terjesztett kérdéseket. [22]

B – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések érdeméről*

32. A két előzetes döntéshozatali kérdés megfogalmazásából az következik, hogy a

18 – Az osztrák szövetségi alkotmány 133. cikke megoldja azt a hatásköri problémát, hogy a Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság) jogosult-e a kérdést előterjesztő szervvel azonos témájú jogviták eldöntésére, ezt a kétséget a védjegyjog lajstromozása vagy engedélyezése területére vonatkozó kiváltságai okozzák. Az elmélet bírálja a hatásköröknek az ugyanazon jogi területen tevékenykedő különböző igazságügyi szervek közötti bonyolult kiosztását: lásd a Beetz, R., a „39. cikket" is, a Marken.schutz – Systematischer Kommentar zum Markenschutzgesetz című kollektív művében, Guido Kucsko irányításával, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Bécs, 2006., 660. o.

19 – Ki kell emelni, amint azt a fent hivatkozott De Coster ügyben előterjesztett indítványban is javasoltam, hogy alapvető jelentőséget nyer az a tény, hogy a határozatokkal szemben nincs jogorvoslat, mivel ha a kérdéses szerv nem része az osztrák bírósági szervezetnek, lehetetlen megtámadni a határozatait – a Szövetségi Alkotmánybíróság elé terjesztéssel kapcsolatos korlátozott lehetőség kivételével –, ezáltal olyan helyzetbe kerül, hogy élhet az előzetes döntéshozatali eljárással.

20 – Nem részei e kifejezésnek: a C-111/94. sz. Job Centre ügyben 1995. október 19-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-3361. o.) 9. pontja szerint a nemperes eljárások; a C-182/00. sz., Lutz és társai ügyben 2002. január 15-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-547. o.) 15. és 16. pontja szerint a cégnyilvántartás német nemzeti bíróságok általi vezetése és a C-178/99. sz. Salzmann-ügyben 2001. június 14-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-4421. o.) szerint az egyes osztrák bíróságok által végzett tulajdonjogi bejegyzési feladat.

21 – Lásd a C-54/96. sz. Dorsch Consult ügyben 1997. szeptember 17-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-4961. o.) 23. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a fent hivatkozott Schmid-ügyben hozott ítélet 34. pontját.

22 – Lásd Hackenberg, W., és Stix-Hackl, Ch., Handbuch zum Verfahren vor dem Europäischen Gerichtshof, 2. kiadás, Bécs, 2000.; valamint a Beetz, R., i.m., 664. o., amely egyenesen azt állítja, hogy az Oberster Patent- und Markensenatot az EK 234. cikk értelmében bíróságnak kell tekinteni.

második az elsőhöz képest kiegészítő jellegű, legalábbis az alapeljárás keretében, amennyiben a 89/104 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében javasolt értelmezés a vitatott védjeggyel kapcsolatos jog jogosultja javára dönt a jogvitában, így a védjegyhasználat elmulasztásának igazolásával kapcsolatos vizsgálat a 12. cikk értelmében okafogyottá válik.

35. Ennek ellenére vissza kell térni a probléma gyökerére, és árnyaltabban kell megvilágítani a vita valódi dimenzióját, elkerülve a kifejezések összetévesztését, amelyek habár hasonlónak tűnnek, nem feltétlenül vágnak egybe, amint azt a következő két érvre támaszkodva megpróbálom bemutatni: a jogszabályok a 89/104 irányelvvel történő harmonizációjának mértéke és a lajstromozott védjegyek használatára vonatkozó kötelezettség jellege.

1. A 89/104 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének értelmezése

i) A védjeggyel kapcsolatos harmonizáció terjedelme

33. Habár a jogvita nemzetközi védjeggyel kapcsolatos, elemzésemet szigorúan a közösségi jogra korlátozódó szemszögből végzem, annak érdekében, hogy a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) hivatalánál történő lajstromozásból eredő lehetséges problémákkal foglalkozhassak.

36. A 89/104 irányelv harmadik preambulumbekezdése azon szándékról tanúskodik, hogy nem törekszik a tagállamok védjegyekkel kapcsolatos jogszabályainak teljes harmonizációjára, csupán a belső piac működésére közvetlen hatást gyakorló nemzeti rendelkezések közelítésére korlátozódik.

a) „A lajstromozási eljárás befejezésének időpontja" kifejezés értelme

34. Ezen előzetes döntéshozatali eljárás keretében előterjesztett észrevételekben a vita nagy részben ezen időpont és a védjegyoltalom kezdetének egybeesésére koncentrált, kétségkívül azon tény miatt, hogy a kérdést előterjesztő hivatal az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban támogatja ezt az elgondolást.

37. Így a 89/104 irányelv kimerítően szabályozza a védjegyoltalomban részesíthető megjelöléseket és azok lajstromozásra való alkalmasságát (2., 3. és 4. cikk); a lajstromozással biztosított védjegyoltalmat és annak korlátait (5–9. cikk); a használatra vonatkozó kötelezettség valamennyi aspektusát (10., 11. és 12. cikk); bizonyos speciális kizáró, törlési vagy megszűnési eseteket (13. és 14. cikk); és bizonyos meghatározott védjegytípusokat (15. cikk).

38. A bizonyos területeken történő közelítés e korlátozásának az a következménye, hogy számos kérdésben – az (5) preambulumbekezdéssel összhangban – a tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg a lajstromozás útján megszerzett védjegyek lajstromozásával és törlésével, valamint oltalmuk megszűnésének megállapításával kapcsolatos eljárásjogi rendelkezéseket; mivel meghatározhatják például a védjegy lajstromozására vagy törlésére irányuló eljárás formáját, dönthetnek arról, hogy a védjegy lajstromozására, illetve törlésére irányuló eljárásban érvényesíthetők-e korábbi jogok, valamint arról, hogy a lajstromozási eljárásban a korábbi jogok felszólalás alapján, illetve hivatali vizsgálat keretében érvényesíthetők-e. A tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg a védjegyoltalom megszűnése megállapításának, illetve a védjegy törlésének jogkövetkezményeit.

39. Következésképpen nem meglepő, hogy a nemzeti jogszabályokban e kérdések kezelése jelentős eltéréseket mutat, amely magyarázatául szolgál az előzetes döntéshozatali eljárásban részt vevő felek által előterjesztett megoldások közötti eltérésekre, amelyeket nagymértékben befolyásolnak azon jogrend sajátosságai, amelynek hatálya alá azok tartoznak.

40. Ha összefoglaljuk, és nagymértékben leegyszerűsítjük a védjegylajstromozás helye szerinti rendszerek összességét, alapvetően három modellt különböztethetünk meg: azon rendszereket, amelyekben a védjegyek lajstromozása a lajstromozás feltétlen és viszonylagos kizáró okainak vizsgálata előtt történik; azokat, amelyekben ezt e két vizsgálat között végzik el; és azon rendszereket, amelyekben megvárják, hogy befejeződjenek a vizsgálatok, mielőtt lajstromozzák a védjegyoltalomban részesíthető megjelöléseket. Ez utóbbi rendszer a legelterjedtebb Európában.

41. A Bíróság elé terjesztett javaslatok gyakran a védjegyhasználat idejének kezdőpontját ahhoz az időponthoz kötik, amikor a védjegy jogosultja véglegesen megszerezte a teljes tulajdonjogot, azaz amikor harmadik személy vagy a nemzeti védjegyhivatal kifogásai semmilyen kockázatot nem jelentenek a védjegy esetleges elvesztésére. Véleményük szerint a megjelölés használatának kötelezettsége csak onnantól számítandó, amikor az annak lajstromozását veszélyeztető valamennyi bizonytalanságot megszüntettek.

42. Mindazonáltal az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megfogalmazásának módja – azáltal, hogy „a lajstromozási eljárás befejezésének időpontját" az „oltalmi időszak kezdetével" kapcsolja össze – rossz irányba tereli a vitát.

43. Véleményem szerint ahhoz, hogy helyesen értsük az itt vizsgált kifejezést, meg kell határozni a szóban forgó rendelkezés jogalkotójának szándékát az alábbi észrevételeknek megfelelően.

44. Először is a jogi szöveg az Európai Unió országaiban létező rendszerek, általunk is említett különbözőségéből indul ki annak érdekében, hogy meghatározza a legjellemzőbb közös elemet, a védjegy-lajstromozási eljárás egyetemességét, amely minden esetben az illetékes védjegyhivatal határozata alapján – amennyiben a védjegyet elismerik – annak lajstromozásával végződik, amely határozatot szükségszerűen dátumozzák, és rendszerint az érdekelt fél értesítése és az elengedhetetlen közzététel követi.

45. Másodsorban az irányelv nem határozza meg pontosan a lajstromozási eljárás befejezésének időpontját, alapvetően azért, mert gondosan tiszteletben tartja az (5) preambulumbekezdésben említett hatáskörök megosztását. A tagállamok feladata tehát meghatározni azt, hogy mikor fejeződik be a szabadalmi és védjegyhivatalaikban a lajstromozási eljárás, valamint azt is, hogy a védjegy kizáró okainak megvizsgálása előtt vagy utána történik illetve, hogy ebbe beletartozik-e a közzététel is.

46. Harmadsorban – szem előtt tartva a nemzeti jogszabályok között fennálló eltéréseket – a 89/104 irányelv nem a védjegy teljes és vitathatatlan használatát tekinti a megjelölés oltalmi időszaka kezdeti időpontjának; ezzel ugyanis semmit nem harmonizált volna, mivel a jogrendszerek szerint az említett kötelezettség kiinduló pontját vagy addig halasztanák, amíg harmadik személyektől már nem érkezik kifogás vagy a lajstromozási kérelem dátumára visszaható hatállyal alkalmaznák, amennyiben a nemzeti jogrend tartalmazza e jogi elképzelést.

47. A 89/104 irányelv ezzel szemben nem foglalkozik a lajstromozási eljárás befejezésének pontos időpontjával, ennek a meghatározása a nemzeti jogalkotó feladata, mivel az eljárás lehetséges szakaszai között (a lajstromozás időpontja, az érdekelt fél értesítésének időpontja és a közzétételének az időpontja) soha nem telik el annyi idő, hogy ez elegendő lenne a közösségi irányelv jogbiztonságának vagy egységesítési célkitűzésének a megkérdőjelezésére.

48. Jobban értjük ezen észrevételeket, ha figyelmet fordítunk a védjegyhasználat kötelezettségének tényleges jelentésére.

ii) A használat kötelezettsége

49. Pontosítani kell, hogy mit is értünk a használat kötelezettségén, mivel a 89/104 irányelv türelmi időszakot ír elő, amely alatt a védjegy jogosultjának meg kell kezdeni a védjegy kereskedelmi használatát, ennek

hiányában – amennyiben letelt ezen időszak – mulasztása folytán elvitatható tőle a védjeggyel kapcsolatos joga. [23]

50. Függetlenül a különböző nemzeti jogszabályok között meglévő eltérésektől, e jogi eljárásnak valamennyi jogrendszerben ugyanaz a célja: a lajstromozott védjegyek számát azon használt védjegyek számához igazítani, amelyek betöltik gazdasági szerepüket a piacon, [24] a lajstrom tényleges állapotát a kereskedelem tényleges helyzetéhez közelíteni, mivel – amint azt már más alkalommal is módomban állt hangsúlyozni – a védjegyhivatalok nem azon lajstromozott tartalékvédjegyek egyszerű letéteményesei amelyek arra várnak, hogy a gyanútlan fél megkísérelje azok használatát, vállalva azt, hogy a védjegyjogosult nem érvényesíti azt, legalábbis spekulatív céllal saját javára. Ellenkezőleg, hűségesen kell tükrözniük a valóságot, és azon jelöléseket, amelyeket a vállalatok a termékeik és szolgáltatásaik kereskedelemben történő megkülönböztetésére használnak. Az ipari tulajdonjogi hivatalokban csak olyan védjegyeket szabad lajstromozni, amelyek ténylegesen részt vesznek az üzleti életben. [25]

51. Ezen túlmenően e kötelezettség harmadik fél számára könnyíti meg a lajstromoztatást, [26] amint az a 89/104 irányelvből is kiderül, amely megtiltja, hogy egy lajstromozott, de öt éve nem használt védjegyet más hasonló vagy azonos védjegy törlésének vagy lajstromozása megakadályozásának okaként használjanak fel (a 11. cikk (1) és (2) bekezdése).

52. A 89/104 irányelv (8) preambulumbekezdése is hivatkozik e két javaslatra, és kijelenti, hogy „[...] Közösségben lajstromozott és oltalom alatt álló védjegyek számának, és ennek következtében a közöttük felmerülő ütközések számának csökkentése érdekében alapvető követelmény, hogy a lajstromozott védjegyet ténylegesen használják, illetve a tényleges védjegyhasználat elmulasztása esetén az oltalom megszűnését lehessen megállapítani; [...]".

53. Összefoglalva elmondható, hogy a védjegyhasználat kötelezettsége jogilag kétféleképpen jelenik meg: egyrészt az ilyen kategóriájú szellemi tulajdonjog új jogosultjára törvényben előírt kötelezettség hárul, másrészt harmadik személyek hatáskörei és jogai formájában, arra az esetre, ha e kötelezettségnek nem tesznek eleget.

54. E kettős jelleg miatt nem nehéz megérteni, hogy a lajstromozási eljárás befejezésének dátuma az, amely a leginkább tiszteletben tartja egyik és másik fél érdekeit.

23 – Bous, U. „§25 Ausschluß von Ansprüchen bei mangelnder Benutzung" című munkájában (in: Ekey, F. L. és Klippel, D., *Heidelberger Kommentar zum Markenrecht*, C. F. Müller kiadó, Heidelberg, 2003., 370. o.) hangsúlyozza a német jogszabályokban létező fogalomzavar lehetőségét.

24 – Fezer, K.-H., *Markenrecht*, C. H. Beck kiadó, 3. kiadás, München, 2001., 1191. o.

25 – Lásd a C-40/01. sz. Ansul-ügyben 2003. március 11-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-2439. o.) alapjául szolgáló ügyben előterjesztett indítványom 42. pontját. Lásd az ítélet 36. pontját is.

26 – Fernandez-Novoa, C., *Tratado sobre Derecho de Marcas*, Marcial Pons kiadó, Madrid, 2001., 454. o.

Mivel a lajstromozásnak bizonyító ereje van, a szellemi tulajdonjog jogosultja olyan helyzetben van, hogy ki tudja számítani a részére kiszabott határidőt és meg tudja tervezni a kereskedelmi stratégiáját. Ellenben, ha ezen időpont meghatározását a versenytársak felszólalásának esetlegességéhez igazítanánk, ahogy azt az olyan rendszerek írják elő, amelyekben a védjegy kizárási okaival a lajstromozást követően foglalkoznak, az nagy bizonytalanságot okozna azon időpont meghatározását illetően, ahonnan nemcsak a jogosult és a felszólaló, hanem és főként az e jogvitában a külföldi harmadik személy kötelezettségei számítandók.

55. Ilyen nehézségek merülhetnek fel, ha elfogadjuk azt az elgondolást, amely az eljárás végét az oltalom kezdetéhez köti, amelyet az olyan rendszerek tesznek lehetővé, amelyek a lajstromozási kérelem benyújtásától számítva visszaható hatállyal is védik a jogosultat. E feltételezés szerint, előfeltétel a tényleges védjegyhasználat a nemzeti szellemi tulajdonjogi hivatalhoz történő benyújtáskor, amely megoldás bírálható, mivel egyrészt arra ró kötelezettséget, aki semmilyen jogosultságot nem igazol, másrészt megfosztja a ténylegesen ötéves határidőtől, azon egyszerű ok folytán, hogy anélkül szerezte meg az ipari tulajdonjogot, hogy lehetősége lett volna ellenőrizni az eljárás időtartamát, amely alapján biztosították számára a kizárólagos jogot.

56. Ezért a lajstromozási eljárás befejezésének időpontja – az objektív jellegénél fogva és a valamennyi érdekelt fél által könnyű ellenőrizhetősége révén – biztosítja a legjobban az elengedhetetlen jogbiztonságot. Így a legalkalmasabb időpont az ötéves időtartam számításának kiindulópontja, amely időtartam alatt a használati kötelezettségnek eleget kell tenni; ez általában egybeesik a lajstromozással, és az erről szóló értesítés jelenti a védjegyjogosult számára e kötelezettség kiindulópontját, ez azonban nem kapcsolódik feltétlenül a megszerzett védjegyhez fűződő jogosultság teljes és vitathatatlan használatának kiindulópontjához.

57. A közösségi jog ezen értelmezését követően meg kell vizsgálni a nemzetközi védjegy ezen elgondolásokra gyakorolt következményeit.

b) A nemzetközi védjegy

58. Sem a Madridi Megállapodás, sem az azt kiegészítő szerződés – a Párizsi Egyezmény – nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek szabályozzák a védjegyhasználat kötelezettségét. Az első semmilyen szabályt nem tartalmaz e témában, míg a második, az 5C. cikk (1) bekezdésében előírja a szerződő államoknak, hogy e kötelezettséget a „méltányos" határidő lejáratához és azon lehetőséghez kössék, hogy az érdekelt fél igazolhassa a mulasztását. Ugyanakkor semmi sem írja elő e határidő kiindulópontját, így az alkalmazandó nemzeti jog mellett, a közösségi jog és ezáltal a 89/104 irányelv is releváns.

59. Ugyanakkor nem szabad ebből elhamarkodott következtetéseket levonni, mivel a Madridi Megállapodás olyan lajstromozási rendszert hoz létre, amelynek főbb jellemzői említést érdemelnek. [27]

60. E világszintű alkalmazási rendszerrel a vállalkozásoknak lehetőségük van egyetlen lajstromozással a származási ország védjegyének oltalmát annyi szerződő államban megszerezni, ahányban azok szeretnék. A genfi WIPO székhelyén lajstromozott védjegyek oltalmát a területiség és az egyenlő bánásmód elveivel oly módon határozták meg, hogy azon védjegyek, amelyek esetében kérik a többi szerződő országra történő kiterjesztést, ugyanolyan garanciákban részesülhessenek, mint a nemzeti védjegyek. [28]

61. A kérelmet a nemzetközi védjegyként lajstromoztatni kívánt védjegy származási országának hatósága nyújtja be; [29] ez a hatóság elvégzi az érdekelt fél által benyújtott dokumentumok rövid ellenőrzését, annak érdekében, hogy megbizonyosodjon különösen arról, hogy a védjegy a kérelmező nevén, valamint a nyomtatványban feltüntetett termékekre és szolgáltatásokra vonatkozóan szerepel a nemzeti lajstromban; és ezt követően ellenőrzi a kérelmező jogosultságát, valamint azt, hogy a megfelelő dokumentumok benyújtásával eleget tett-e az eljárásnak. [30]

62. Miután a Nemzetközi Iroda megkapta az iratokat, kizárólag formai szempontokat, valamint – a Madridi Megállapodás és annak végrehajtási rendeletének alkalmazása értelmében – a díjak megfizetését ellenőrzi. [31] Amennyiben eleget tettek a feltételeknek, lajstromozza a védjegyet és bevezeti a nemzetközi lajstromba. A Nemzetközi Iroda azonban nem ellenőrzi, hogy a kérelem tárgyát képező védjegy jogosult-e oltalomra a kérelemben szereplő szerződő országokban, ennek ellenőrzése ezen országok hatáskörébe tartozik, [32] amelyet a lajstromozás időpontjától számított egy éven belül [33] kell elvégezni.

63. Összefoglalva, a nemzetközi védjegy helyettesíti azon országok mindegyikében elvégzendő lajstromozási kötelezettséget, amelyekre az oltalmat kérték, ehhez csupán

27 – A továbbiakban kizárólag a Madridi Megállapodásra és nem a jegyzőkönyvére hivatkozom, amelyet 1989. június 27-én szintén Madridban fogadtak el, és amely a neve ellenére új nemzetközi szerződés, még akkor is ha a tartalma nagyon hasonló a Madridi Megállapodáshoz. E második megállapodás lehetővé tette azon országok csatlakozását, amelyek a rugalmasság hiányát rótták fel a megállapodásnak, mivel az nem tette lehetővé, hogy a nemzeti védjegyhivatalokban lajstromozott védjegyek kérelmét a nemzetközi lajstromba is bevezessék. A jegyzőkönyv 1995. december 1-jén lépett hatályba. Lásd Fezer, K. H, i.m., 2027. és az azt követő o.

28 – Ezt írja elő a Madridi Megállapodás 4. cikkének (1) bekezdése.

29 – A Madridi Megállapodás 3. cikkének (1) bekezdése.

30 – További részletek Botana Agra, J. M. „Las marcas internacionales" című munkájában (in: Navarro Chinchilla, J. J. és Vazquez Garcia, R. J., főszerk., Estudios sobre marcas, Comares kiadó, Granada, 1995., 37. és az azt követő o.)

31 – Jelenleg létezik a védjegyek nemzetközi lajstromozásáról szóló Madridi Megállapodásnak és az e Megállapodásra vonatkozó Jegyzőkönyvnek egy közös végrehajtási rendelete (a szöveg 2004. április 1-jétől hatályos), amely az alábbi címen érhető el: http://www.wipo.int/madrid/fr/legal_texts/common_regulations.htm.

32 – A Madridi Megállapodás 5. cikkének (1) bekezdése.

33 – A Madridi Megállapodás 5. cikkének (2) bekezdése.

egyetlen kérelmet kell benyújtani a genfi Nemzetközi Irodához, ezáltal az ipari tulajdonjogok jogosultjainak eszközöket biztosítanak ahhoz, hogy megvédjék magukat a határokon túlról érkező tisztességtelen versenytársak vagy tapasztalt bitorlók jogtalan támadásaitól.

64. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolásához ellenőrizni kell tehát a nemzetközi lajstromozás időpontját.

65. A Madridi Megállapodás 3. cikkének (4) bekezdése kiegészítő megoldásrendszert hoz létre annak érdekében, hogy meg lehessen határozni a lajstromozás napját, azaz: az általános feltétel a kérelem Nemzetközi Irodánál való benyújtásának napja; ezt kivételesen a formanyomtatvány származási ország illetékes hatósága általi átvételének időpontjáig hozzák előre, amennyiben ez utóbbi a következő két hónapon belül átadja azt a Nemzetközi Irodának; végül szabálytalanságok esetén, a nemzetközi lajstromozás azon időponttól számítandó, amikor az utolsó hiányzó elemek is megérkeznek a Nemzetközi Irodához. [34]

66. A fentiekből az következik, hogy nemcsak a védjegyhasználat kötelezettsége függ a nemzeti jogszabályoktól, amely az Európai Közösségben a fent leírt módon részben harmonizált, hanem az is, hogy a nemzetközi lajstromozás időpontjától számítva a védjegy oltalom alatt áll, még akkor is, ha ezen oltalom az egyes kérelmekben megnevezett szerződő államoknak biztosított egy éves határidő lejáratától függ, amely időszak alatt azok megtagadhatják a területükre vonatkozóan kért oltalmat, amely azt bizonyítja, hogy nem feltétlenül kell arra számítani, hogy a lajstromozás időpontja és a teljes jogosultság kezdetének időpontja egybeesik. Ezenfelül – mivel az oltalom alatt álló védjegy Nemzetközi Irodában történő lajstromozása a Madridi Megállapodás 4a. cikkének megfogalmazása szerint helyettesíti a nemzeti lajstromozásokat – nem ad alkalmat a nemzetközi védjegy szó szoros értelmében vett lajstromozására a nemzeti irodákban, amelyeket csak tájékoztatnak erről, így az az egyetlen megbízható mód annak ellenőrzésére, hogy a nemzetközi lajstromozási eljárás befejeződött-e, hogy a Nemzetközi Irodánál történő lajstromozás időpontját fogadjuk el az eljárás befejezéseként.

67. Ez az időpont a 89/104 szerint egybeesik a használati kötelezettségre vonatkozó türelmi időszak kiindulópontjával. A nemzetközi jogszabályok ez irányba tett egyértelmű erőfeszítése, hogy e két időpontot – a nemzeti és a nemzetközi időpontot – közelítsék, az általam is javasolt megoldásra hivatkozik, mivel, ha elfogadjuk ezen előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló kérelem keretében előterjesztett észrevételeket, azaz, hogy a határidő számítása addig nem kezdődhet, amíg az oltalom kifogásolható, ezzel sajnálatos eltéréseket idéznénk elő azon időpontra vonatkozóan, amikortól a védjegyhasználati kötelezettségre vonatkozó viszszaszámlálás indulna: egyes esetekben az

34 – A végrehajtási szabályzat 15. cikkének (1) bekezdése.

időpont a nemzeti rendelkezésektől függne, különösen amikor elfogadnák a lajstromozás viszonylagos kizáró okait, többek között a nemzetközi védjegyek ellen harmadik fél által benyújtott kifogásokból eredően, amely a kérdéses határidőt bizonytalan időre halasztaná.

68. Annál is inkább hangsúlyozni kell a nemzetközi lajstromozás időpontjának lényeges szerepét, [35] mivel a szerződő államoknak a lajstromozás megtagadására, [36] a lajstromozás [37] vagy a területi kiterjesztés kérelme hatásainak alkalmazására, [38] annak időtartamára és függetlenségére, [39] valamint annak megújítására [40] kiszabott határidő számítása szempontjából döntő fontosságú. Mivel sok szempontból viszonyítási alapul szolgál, logikusnak tűnik, hogy e szerepet töltse be a használati kötelezettség kiindulópontját illetően is.

69. Ami a Madridi Megállapodást aláíró országok bármelyikében történő esetleges lajstromozás megtagadása által előidézett időeltolódást illeti, két dolgot kell pontosítani: az egyik a lajstromozás megtagadásának feltétlen okaival kapcsolatos, mivel e megállapodással létrehozott rendszerben valószínűtlenek az indokok, ugyanis a védjegy származási országában már megvizsgálták azokat, valamint a Párizsi Egyezmény szerinti feltételek egységesítése folytán is. A másik a lajstromozás megtagadásának viszonylagos okaival kapcsolatos, amelyek között szerepel a vállalkozások azon igyekezete, hogy egy védjegy nemzetközi lajstromozásának kérvényezése előtt – túl nagy kiadások nélkül – meggyőződnek arról, hogy mely védjegyek ütközhetnek az övéikkel azon államokban, ahol az oltalmat kérik.

70. Így tehát meggyőződésem, hogy – beleértve a nemzetközi védjegyeket is – a „lajstromozási eljárás befejezésének időpontja" azzal az időponttal esik egybe, amelyet a genfi Nemzetközi Iroda határoz meg.

71. Tekintettel a fenti indoklásokra, az Oberster Patent- und Markensenat által feltett első előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre úgy kell válaszolni, hogy a 89/104 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének „a lajstromozási eljárás befejezésének időpontja" kifejezés nem az oltalmi időszak kezdetére hivatkozik, amellyel az egybe is eshet, hanem azon időpontra, amikor a nemzeti jogszabályok szerinti illetékes hatóság vagy egy nemzetközi védjegy esetében a Nemzetközi Iroda lezárja a lajstromozási eljárást.

35 – Botana Agra, J. M., hangsúlyozza ezen alapvető szempontot (i.m., 38. és az azt követő o.).

36 – A Madridi Megállapodás 5. cikkének (2) bekezdése.

37 – A Madridi Megállapodás 4. cikkének (1) bekezdése.

38 – A Madridi Megállapodás 3. cikkének (2) bekezdése.

39 – A Madridi Megállapodás 6. cikkének (2) bekezdése.

40 – A Madridi Megállapodás 7. cikke.

2. A 89/104 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmezése

72. Az oltalom megszűnése túl szorosan kapcsolódik a használati kötelezettséghez, ugyanakkor abban tér el, hogy a határidő bárhonnan számítható, anélkül, hogy az kapcsolódna a lajstromozási eljárás befejezéséhez. Amikor a védjegy jogosultja öt éven keresztül elmulasztja annak használatát, az ebben érdekelt versenytársainak és harmadik személyeknek lehetőségük van a védjegy jogszerű kisajátítására. Mindenesetre e két jogi mechanizmus, mint egy igába fogott két állat, ugyanazon törvényes célkitűzés – a lajstromozás tényszerűségének a piaci realitásokhoz való igazítása – felé halad, amint azt már említettük.

73. A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy melyek a kereskedelmi védjegy használatának a közösségi jogszabályokban előírt időszak alatti elmaradását igazoló lehetséges okai. Az alapeljárásban a Lidl a saját kereskedelmi stratégiájával – azaz a „Le Chef DE CUISINE" védjeggyel ellátott termékeknek a saját üzleteiben való kizárólagos értékesítése – össze nem egyeztethető „bürokratikus akadályokra" hivatkozik, amelyek miatt az üzletek tervezett nyitása nagyobb késedelemmel járt.

74. Az első kérdésre adandó, általam javasolt válasz értelmében, a védjegyekről szóló osztrák jogszabályokkal összefüggésben, nem szükséges megválaszolni a második kérdést az alapeljárás megoldása érdekében. Ellenben, ha a Bíróság nem osztja e véleményt, és szükségesnek ítéli a 89/104/EGK irányelv 12. cikkét értelmezni, röviden felvázolnék néhány elgondolást.

75. Nem gondolom, hogy ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatatlan, amint azt az Osztrák Köztársaság állítja, mivel a körülmények nem általánosak és a tények leírása kellően pontos ahhoz, hogy érdek fűződjék a határozathozatalhoz, és az szükséges legyen.

76. A Bíróság ítélkezési gyakorlata már határozott a 12. cikk (1) bekezdéséről, konkrétabban a „tényleges használat" jelentéséről, és kijelentette, hogy e védjegyhasználatnak eleget tesz „ha azt alapvető funkciójának megfelelően [...] használják, mégpedig annak érdekében, hogy ezen áruk és szolgáltatások vonatkozásában értékesítési piacot teremtsen és őrizzen meg, az olyan szimbolikus használat kivételével, amelynek kizárólagos célja a védjegyhez fűződő jogok fenntartása" [41]. Továbbá, hogy e tényleges használat mérlegelésekor figyelembe kell venni „minden olyan tényt és körülményt, amelynek alapján megállapítható, hogy [a védjegy] kereskedelmi használata valóságos-e, különösen az érintett gazdasági szektorban az igazoltnak tekintendő használatokat" [42].

41 – A fent hivatkozott Ansul-ügyben hozott ítélet 43. pontja.
42 – Uo.

77. Következésképpen az ezen elveknek nem megfelelő védjegyhasználat nem meríti ki a tényleges használat fogalmát. Már utaltam arra, hogy egy védjegynek a jogosult belső szféráját túl nem lépő magánjellegű használata nem lényeges, amennyiben nem piaci részesedés biztosítását szolgálja, emiatt azonban nem tekinthető sem „elegendőnek" sem „ténylegesnek" a termék vagy szolgáltatás értékesítése érdekében tett előkészítő intézkedések elfogadása, illetve a tárolási és raktározási tevékenység, amikor az áruk nem hagyják el a vállalkozás helyiségeit. [43]

78. Mindazonáltal a vizsgált rendelkezés a használat elmaradását igazoló lehetséges okokra hivatkozik, anélkül, hogy egyetlen példát említene. A TRIPs-megállapodás 19. cikke e tekintetben nagy segítséget jelent, miszerint elfogadható indokok a *védjegy jogosultjának akaratától függetlenül felmerülő* körülmények, és azok, amelyek *gátolják a védjegy használatát,* mint a védjegy oltalma alatt álló termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkozó, importtal kapcsolatos megszorítások vagy az állami szervek más előírásai.

79. A Lidl által az alapeljárásban állított „bürokratikus akadályok", még akkor is, ha nem tartoznak a védjegy jogosultjának szabad akaratához, közvetlen kapcsolatban vannak a védjeggyel, oly módon, hogy annak használata a közigazgatási eljárások jó szándékától függ. Ezt úgy lehet elképzelni a Lidl esetében, mint amely a „Le Chef DE CUISINE" védjegy alatt értékesítendő termékek egészségügyi engedélyére várt, mintha gyógyszer vagy annak az illetékes egészségügyi hatóság általi honosításáról lett volna szó. A kereskedelmi helyiségek építési engedélyeinek kiadásában bekövetkezett késedelemből származó bonyodalmak azonban nem jelentenek kellően szoros kapcsolatot a védjeggyel. Nem igazán érthető, hogy mely okok akadályozták a Lidlt abban, hogy időben változtasson a kereskedelmi stratégiáján; létrehozhatott volna például egy olyan rendszert, amelyben más élelmiszerforgalmazóknak vagy vegyesboltoknak korlátozott ideig engedélyezte volna a termékei forgalmazását.

80. Sőt, amint azt a Bizottság helyesen állítja, a vállalkozás stratégiája teljes mértékben a társaság döntési hatásköre alá tartozik, ezért nehezen elképzelhető, hogy lehetetlen volt számára az esetleges igazgatási nehézségeket kiküszöbölni, illetve azokat a véletlen vagy váratlan helyzetekhez igazítani. Ezért ebben az ügyben kétely merül fel azon magatartással kapcsolatban, amely a leginkább akadályozta a célkitűzések megvalósítását: vajon bonyolult igazgatási eljáráshoz való ragaszkodásról vagy a vállalkozás vak önfejűségéről van szó egy nem megfelelő projektben? Azonban a tényszerű jelleg vizsgálata a nemzeti bíróság feladata, aki jobban ismeri a tényeket, és az ő hatáskörébe tartozik az alapeljárásban történő határozathozatal.

43 – Lásd a fent hivatkozott Ansul-ügyben ismertetett indítvány 57. pontját.

81. A fenti észrevételek értelmében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz az, hogy a 89/104 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében a védjegy használatának elmaradását igazoló okoknak függetlennek kell lenniük a védjegy jogosultjának akaratától, továbbá hogy azoknak akadályozniuk kell a védjegy használatát. Amennyiben e két feltételnek eleget tesznek, az adminisztratív formalitások az igazoló okok e kategóriájába tartoznak, itt azonban nem áll fenn az az eset, hogy akadályoznák a kereskedelmi stratégia megvalósítását, mivel a vállalkozás rendelkezik mindazon döntéshozatali hatáskörrel, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a váratlan adminisztratív helyzetekhez tudja igazítani stratégiáját. Ezen észrevételek alapján, a kérdést előterjesztő bíróság feladata a tényállási elemek kivizsgálása.

VI – Végkövetkeztetések

82. A fenti észrevételekre tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az Oberster Patent- und Markensenat által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

„1) A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104 tanácsi irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében a »lajstromozási eljárás befejezésének időpontja« kifejezés nem hivatkozik az oltalmi időszak kezdetére, amellyel az egybe is eshet, hanem azon időpontra, amikor a nemzeti jogszabályok szerinti illetékes hatóság vagy egy nemzetközi védjegy esetében a Nemzetközi Iroda lezárja a lajstromozási eljárást.

2) A 89/104 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében a védjegy használatának elmaradását igazoló okoknak függetleneknek kell lenniük a védjegy jogosultjának akaratától, és akadályozniuk kell a védjegy használatát. Amennyiben e két feltételnek eleget tesznek, az adminisztratív formalitások az igazoló okok e kategóriájába tartoznak, itt azonban nem áll fenn az az eset, hogy akadályoznák a kereskedelmi stratégia megvalósítását, mivel a vállalkozás rendelkezik mindazon döntéshozatali hatáskörrel, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a váratlan adminisztratív helyzetekhez tudja igazítani stratégiáját. Ezen észrevételek alapján, a kérdést előterjesztő bíróság feladata a tényállási elemek vizsgálata."